

HØRINGSUTTAELSE
Fra Juss-Buss ved Psykiatri- og gjeldsgruppen

om
Norges offentlige utredninger 2005:3
fra stykkevis til helt
en sammenhengende helsetjeneste

Høringsfrist 01. juni 2005

Leveret 01. juni 2005

Pkt. 1.0 Innledning – om initiativet og innstillingen generelt

Juss-Buss mener dette er et viktig skritt i riktig retning og at dette forslaget har stor betydning for å kunne gi pasientene/brukerne tilfredsstillende hjelp.

Juss-Buss mener at samordning kan være et godt middel for å bidra til at pasientrettighetene resulterer i reelle rettigheter og ikke blir innholdsløse bestemmelser.

Forslaget er trolig av stor betydning for en rekke av våre klienter. Selv om disse som utgangspunkt er underlagt spesialisthelsetjenesten, opplever vi at svært mange er avhengig av tjenester fra primærlege og andre tjenesteytere. En samordning mellom tjenestene er derfor viktig for denne gruppen.

Juss-Buss har erfaring fra arbeid med pasienter/brukere og pårørende innen psykiatrien, og dette vil derfor ligge til grunn for våre vurderinger. Vi har ikke kompetanse til å kunne uttale oss særskilt om samhandlingen mellom tjenesteutøverne og økonomiske og organisatoriske rammebetingelser.

Pkt. 2.0 Brukermedvirkning

Forslaget om innføring av tilsvarende bestemmelse om brukermedvirkning i kommunehelsetjenesteloven som i helseforetaksloven § 35 synes fornuftig. Det både av retstekniske hensyn og av hensyn til at reglene innenfor helsetjenester bør ha sammenheng da det blir enklere for folk å forholde seg til sine rettigheter. Dette er særlig viktig innen dette feltet siden tjenestene i stor grad henger sammen.

Ved all form for tjenesteytelse er det fundamentalt å innhente tilbakemeldinger fra brukerne av de aktuelle tjenestene for å optimalisere tjenestetilbudet. At brukermedvirkningen lovfestes på dette rettsområdet er derfor utelukkende positivt.

Pkt. 3.0 Individuell plan

Juss-Buss opplever at pasientrettigheter kan synes som innholdsløse bestemmelser. Dette gjelder særlig retten til individuell plan.

Pkt 3.1 Ansvar for individuell plan

Juss-Buss mener utvalgets vurderinger fremstår som gode. Gode grunner taler for å flytte ansvaret for at den individuelle planen blir utarbeidet til kommunalt nivå. Det synes videre fornuftig å definere klart hvem som har ansvaret for utarbeidelsen av den individuelle planen.

Lovfesting av plikt til å delta i arbeidet med individuell plan er selvsagt et alternativ og har gode grunner for seg. Imidlertid vil effektiviteten av disse

bestemmelsene avgjøres av om pliktforsømmelse sanksjoneres og eventuelt hvordan dette gjøres.

Pkt. 3.2 Individuell plan i psykiatrien

Forslaget om endring innen psykiatrien er retts teknisk smart og vil trolig gjøre rettighetene lettere å orientere seg i. Imidlertid bør det spørres om det er andre hensyn som gjør seg gjeldende i psykiatrien, selv for de med svært kortvarig befatning med psykiatrien. Har forskjellen mellom rettighetene noe for seg, bør regelen ikke endres av de forhold som utvalget anfører.

Juss-Buss opplever at mange som ønsker hjelp i psykiatrien, ikke får det grunnet ressursmangel. Vi har grunn til å tro at mange som i utgangspunktet skulle hatt behandling og som dermed har krav på nødvendig helsehjelp og oppfølging, på tross av forutsetningen og behovet, kun har kortvarig kontakt med psykiatrien. Juss-Buss mener at disse pasientene/brukerne burde ha krav på individuell plan på tross av at selve møtet med psykiatrien, som konsekvens av ressursmangel, blir kortvarig.

Dette forutsettes å ligge i departementets forslag, og betyr at Juss-Buss for så vidt ikke er uenig i forslaget. Det er derimot svært viktig for oss å presisere at det avgjørende her må være behovet og ikke befatningen med psykiatrien. Har folk behov for langvarig og koordinerte tjenester, men ikke kan få det på grunn av ressursmangel, har disse krav på individuell plan. Etter pasientrettighetsloven § 2-5 er kriteriet for individuell plan at det foreligger et behov for langvarige og koordinerte tjenester. Siden denne bestemmelsen, så vidt vi forstår, vil utgjøre en mal for tilsvarende bestemmelse i psykisk helsevernlov, må dette anses å være rettstilstanden også ved utarbeidelse av individuell plan innen psykiatrien.

Ellers er Juss-Buss av den oppfatning at ikke-realiserbare rettigheter ikke bør stå i loven. Det spørres imidlertid om forutsetningen i lovforarbeidene om at den individuelle planen skal tilpasses situasjonen i forhold til innhold og omfang blir fulgt opp i arbeidet i psykiatrien.

Pkt. 4 Informasjon

Som tidligere nevnt er Juss-Buss er svært opptatt av at pasientrettighetene skal være reelle rettigheter.

Videre er Juss-Buss opptatt av mestring. Informasjon om gjeldende rettstilstand er avgjørende for å kunne ta kontroll over egen situasjon. Det er derfor av stor betydning at det arbeides aktivt med å informere om gjeldende rettstilstand.

Utvalgets forslag om økt bevisstgjøring og informasjon er på denne bakgrunn fornuftig og helt avgjørende for våre klienters reelle rettigheter.

Pkt. 5   Avslutning

Juss-Buss ønsker avslutningsvis å presisere at det offentlige, uavhengig av økonomiske og organisatoriske rammer, er forpliktet til å sikre at pasientrettighetene blir ivaretatt.